

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"18" fevral 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisas: 6004002 - "Biznesin idarə edilməsi"

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə ""

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Beynəlxalq biznes" (İşçi proqramı kafedranın 13 fevral 2026-cı il 06 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

Fənn haqqında məlumat:

Kodu: İPF-B17

Tədris ili: IV (2025-2026)

Semestr:VIII

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris yükü:Cəmi: 60 saat- (30 s. müəzire , 30 məşğələ)

AKTS üzrə kredit: 6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:

1. bım Axundov Firdovsi Allahverdi oğlu, baş müəllim

2. Əfəndiyev Əmir Yasin oğlu, müəllim

Məsləhət günləri və saatları: II gün saat 14⁰⁰-16⁰⁰. II gün saat 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: fir.axundov@gmail.com , amir.efendiyev

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki materiallar:

Əsas:

1. V.K. Lomakin. "Dünya iqtisadiyyatı", 2013

2.F.R. Mirişli. "Dünya iqtisadiyyatı", 2015

3. Əliyev Ş.T " Azərbaycanın xarici iqtisadi siyasəti", Dərs vəsaiti. Bakı 2015

4. Feyzullabəyli İ.Ə " Beynəlxalq ticarət işi" Bakı 2014

5. Məhərrəmov A.M., Aslanov H.H. "Xarici iqtisadi fəaliyyətin tənzimlənməsi" Bakı 2018

6. Biznesin əsasları.Dərslik.Prof. A.B. Abbasovun ümumi elmi redaktəsi ilə. Bakı, 2005

7. İ.Ş.Qarayev. "Aqrar sferanın iqtisadiyyatı və idarə edilməsi" Bakı, 2011 dərslik

8. Şəkəreliyev A.Ş. Dünya iqtisadiyyatı və beynəlxalq iqtisadi münasibətlər. Bakı, 1999

9. A. Məhərrəmov, L.Abişli. "Müəssisənin iqtisadiyyatı". Bakı, 2013.

Əlavə

8. Авдокушин Е.Ф. Международные экономические отношения. М-2001

9. Буглай В.В.Ливенцев Н.Н.Международные экономические отношения.М- 2001

10. Малкова И.В. Мировая экономика, М - 2005

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizit fənnlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

VI. Kursun təsviri və məqsədi: Bu fənn biznesin idarə edilməsi ixtisaslı mütəxəssislərə Beynəlxalq biznes haqqında ətraflı məlumat verir. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində beynəlxalq biznesin ayrı-ayrı sferaları arasında mövcud olan problemlərin həlli istiqamətləri, xarici-iqtisadi siyasətin təşkilində əlverişli sahibkarlıq mühitinin formalaşdırılması, beynəlxalq aqrobiznesin məqsəd və vəzifələri, beynəlxalq biznesin inkişaf istiqamətləri, „marketingin beynəlxalq biznesdə rolu, xarici iqtisadi fəaliyyətin tənzimlənməsi, aqrobiznes sferasında beynəlxalq əməkdaşlıq və digər məsələlərlə bağlı nəzəri bilikləri formalaşdırır.

Tələbələrə ölkədə həyata keçirilən iqtisadi islahatların inkişafı, biznes fəaliyyətinin prinsip və xüsusiyyətlərini, biznes sferasında beynəlxalq əməkdaşlıq formalarının daha da təkmilləşdirilməsini və dünya təcrübəsinə əsaslanan beynəlxalq biznesin inkişaf istiqamətlərini elmi əsaslarla daha dərinləndirən öyrədilməsindən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinləndirən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur. Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX.Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməyəcək.

X.Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, Seminar 30 saat, **Cəmi: 60 saat**

№	Mövzuların adı	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1	Mövzu 1. Beynəlxalq biznesin məqsəd və vəzifələri. Plan: 1.Beynəlxalq biznesin mahiyyəti və məzmunu 2.Beynəlxalq biznesin növləri. 3.Məhsulların ixrac və idxal əməliyyatları 4.Beynəlxalq biznesin təşkil formaları Mənbə: (1,4,5,6)	2	2	
2	Mövzu 2. Dünya iqtisadi sistemində biznes mühiti Plan: 1. Xarici ölkələrdə biznesin siyasi mühiti 2.Ölkələrin inkişafında iqtisadi mühitin rolu 3.Beynəlxalq aləmdə biznesin hüquqi mühiti Mənbə: (2,5,6)	2	2	
3	Mövzu 3. Beynəlxalq biznesin inkişaf istiqamətləri. Plan: 1. Beynəlxalq iqtisadi inteqrasiya 2.Iqtisadi inteqrasiyaların əsas formaları 3.Azad iqtisadi zonalar Mənbə: (1,3,5)	2	2	
4	Mövzu 4. Xarici iqtisadi fəaliyyətin tənzimlənməsi Plan: 1. Xarici iqtisadi fəaliyyətin formalaşması zəruriliyi 2. Xarici iqtisadi fəaliyyət və onun tənzimlənməsi 3. İdxal və ixracın müasir vəziyyəti və onun tənzimlənməsi	2	2	

	istiqamətləri Mənbə: (2,4,5)			
5	Mövzu 5. Beynəlxalq ticarətin strukturu. Plan: 1. Qlobal ticarətin əmtəə və coğrafi strukturu 2. Xarici ticarətin tənzimlənməsi üsulları 3. Beynəlxalq ticarətin əsas göstəricilər sistemi Mənbə: (2,4,5)	2	2	
6	Mövzu 6. Beynəlxalq ticarətin təşkili mexanizmi Plan: 1. Beynəlxalq ticarətin forma və metodları 2. Xarici ticarət siyasətinin əsas istiqamətləri (proteksionizm və liberalizm) 3 Qlobal ticarət və əsas trendlər Mənbə: (2,3,5)	2	2	
7	Mövzu 7. Beynəlxalq ticarət nəzəriyyələri və investisiya Plan: 1. Beynəlxalq ticarət nəzəriyyələri 2. Dünya Ticarət Təşkilatı və onun qlobal iqtisadi sistemdə mövqeyi 3. Xarici investisiya və onun əsas növləri Mənbə:(2,4,5)	2	2	
8	Mövzu 8: Beynəlxalq biznesdə marketing . Plan: 1.Beynəlxalq marketingin mühüm prinsipləri 2.Marketing və vasitəçilərlə satışın formaları 3.Marketingin beynəlxalq biznesdə rolu 4.Müəssisələrdə qlobal marketing strategiyası Mənbə:(1,3,4,7)	2	2	
9	Mövzu 9. Beynəlxalq biznesdə aqrar sektorun inkişaf istiqamətləri Plan: 1. Dünya aqrar sektorunun inkişaf meylləri 2. Qlobal aqrobiznes və onun əsas həlqələri 3. Aqrar sektorun inkişaf problemləri və tənzimlənməsi Mənbə: (2,5,7)	2	2	
10	Mövzu 10. Xarici ölkələrdə sənayenin inkişaf xüsusiyyətləri Plan: 1. Dünya sənaye sektoru və onun inkişaf xüsusiyyətləri 2. Dünya iqtisadiyyatında sənayenin əhəmiyyəti 3. Dünya iqtisadiyyatının yanacaq-enerji kompleksi Mənbə(5 ,7,9)	2	2	
11	Mövzu 11.Beynəlxalq biznesdə turizm Plan:			

	<p>1. Beynəlxalq turizm anlayışı</p> <p>2. Beynəlxalq turizmin beynəlxalq hüquq sistemində tutduğu yer</p> <p>3. Beynəlxalq turizm hüququnun özünəməxsus prinsipləri</p> <p>Mənbə(5,7,9)</p>	2	2	
12	<p>Mövzu 12. Beynəlxalq biznesdə gömrük hüququ</p> <p>Plan:</p> <p>1. Gömrük orqanlarının hüquq və vəzifələri.</p> <p>2. Gömrük hüququ sistemi və mənbələri.</p> <p>3. Gömrük hüququnun pozulmasına görə məsuliyyət.</p> <p>Mənbə:(2,3,9)</p>	2	2	
13	<p>Mövzu 13. Beynəlxalq biznesdə nəqliyyat və kommunikasiya sektorunun inkişaf xüsusiyyətləri</p> <p>Plan:</p> <p>1. Qlobal nəqliyyat sisteminin mahiyyəti və əsas dəhlizlər</p> <p>2. Nəqliyyat sektorunun geosiyasi, geoiqtisadi və geostrateji tərəfləri</p> <p>3. Dünya iqtisadi sistemində rabitənin rolu</p> <p>4. İnformasiya kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf xüsusiyyətləri</p> <p>Mənbə:(1,2,3,6)</p>	4	4	
14	<p>Mövzu 14: Beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulması</p> <p>Plan:</p> <p>1. Etibarlı tərəfdaşlarla əlaqələrin qurulması strategiyası</p> <p>2. Firmaların işgüzar reputasiyası</p> <p>3. Danışıklara hazırlıq işləri və prosesin aparılması qaydaları</p> <p>4. İkitərəfli razılaşmalar və sazişlərin rəsmiləşdirilməsi prosedurları</p> <p>Mənbə: (4,7,8)</p>	2	2	
	Cəmi:	30	30	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı təsərrüfat subyektlirinin iqtisadi maraqlarına uyğun qərar qəbul edilməsini, məlumatları müqayisəli şəkildə təhlil etməyi, nəticələri qiymətləndirməyi. idarəçiliyin təmin edilməsində həvəsləndirilmə metodlarına diqqət yetirməyi və s. nail olmağı bacarmalıdır.

XII: Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma
- layihələr
- problemlərə əsasən tədris

- sahə işləri
- rol oyunlar
- hesabatlar

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Bu fəndən sonra tələbələr beynəlxalq biznesə aid anlayışlarını izah edə biləcəkdir. Qloballaşma prosesinin bazarların və müəssisələrin beynəlmilləşməsinə necə təsir etdiyini təsvir edə biləcəklər;

- Beynəlxalq biznesin formaları: mal və xidmətlərin ixrac və idxalı elmi, texniki, sənaye, istehsal, marketing, satış və xidmət fəaliyyəti sahəsində qurmaq beynəlxalq əməkdaşlıq müştərək sahibkarlıq haqqında biliklərə sahib olacaqlar;

- Beynəlxalq bazarlara çıxış strategiya və metodlarını öyrənəcəklər. Beynəlxalq ticarət gömrük əməliyyatları, beynəlxalq müqavilələrin bağlanması haqqında biliklərə sahib olacaqlar və onları tətbiq edə biləcəklər

- Beynəlxalq investisiya fəaliyyəti haqqında biliklərə sahib olacaqlar. Investisiya nəzəriyyələrini izah edib, müqayisə edə və nümunələr göstərə biləcəklər.

- Transmilli şirkətlər, onlara aid nəzəriyyələr haqqında biliklərə sahib olacaqlar və bu şirkətlərin fəaliyyət göstərdikləri müxtəlif sosial-mədəni mühitləri ayırd edə biləcəklər.

- Biznes funksiyalarının (idarəetmə, istehsal, marketing, maliyyə, insan resurslarının idarə edilməsi) beynəlxalq müəssisələrdə yerli müəssisələrdən necə fərqləndiyini ayırd edə biləcəklər.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi: _____

XIV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları :

1. Beynəlxalq biznesin mahiyyəti və məzmunu
2. Beynəlxalq biznesin növləri.
3. Məhsulların ixrac və idxal əməliyyatları
4. Xarici ölkələrdə biznesin siyasi mühiti
5. Ölkələrin inkişafında iqtisadi mühitin rolu
6. Beynəlxalq aləmdə biznesin hüquqi mühiti
7. Beynəlxalq iqtisadi inteqrasiya
8. İqtisadi inteqrasiyaların əsas formaları
9. Xarici iqtisadi fəaliyyət və onun tənzimlənməsi
10. Qlobal ticarətin əmtəə və coğrafi strukturu
11. Xarici ticarətin tənzimlənməsi üsulları
12. Beynəlxalq ticarətin forma və metodları
13. Xarici ticarət siyasətinin əsas istiqamətləri
14. Qlobal ticarət və əsas trendlər
15. Beynəlxalq ticarət nəzəriyyələri

II Kollokvium sualları :

1. Xarici investisiya və onun əsas növləri

2. Beynəlxalq marketinqin mühüm prinsipləri
3. Marketinq və vasitəçilərlə satışın formaları
4. Marketinqin beynəlxalq biznesdə rolu
5. Dünya aqrar sektorunun inkişaf meylləri
6. Aqrar sektorun inkişaf problemləri və tənzimlənməsi
7. Dünya sənaye sektoru və onun inkişaf xüsusiyyətləri
8. Dünya iqtisadiyyatında sənayenin əhəmiyyəti
9. Beynəlxalq turizm anlayışı
10. Beynəlxalq turizmin beynəlxalq hüquq sistemində tutduğu yer
11. Gömrük orqanlarının hüquq və vəzifələri.
12. Gömrük hüququ sistemi və mənbələri.
13. Qlobal nəqliyyat sisteminin mahiyyəti və əsas dəhlizlər
14. İnformasiya kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf xüsusiyyətləri
15. Etibarlı tərəfdaşlarla əlaqələrin qurulması strategiyası

XIV. İmtahan sualları:

1. Beynəlxalq biznesin mahiyyəti və məzmunu
2. Beynəlxalq biznesin növləri.
3. Məhsulların ixrac və idxal əməliyyatları
4. Beynəlxalq biznesin təşkili formaları
5. Xarici ölkələrdə biznesin siyasi mühiti
6. Ölkələrin inkişafında iqtisadi mühitin rolu
7. Beynəlxalq aləmdə biznesin hüquqi mühiti
8. Beynəlxalq iqtisadi inteqrasiya
9. İqtisadi inteqrasiyaların əsas formaları
10. Azad iqtisadi zonalar
11. Xarici iqtisadi fəaliyyətin formalaşması zəruriliyi
12. Xarici iqtisadi fəaliyyət və onun tənzimlənməsi
13. İdxal və ixracın müasir vəziyyəti və onun tənzimlənmə istiqamətləri
14. Qlobal ticarətin əmtəə və coğrafi strukturu
15. Xarici ticarətin tənzimlənməsi üsulları
16. Beynəlxalq ticarətin əsas göstəricilər sistemi
17. Beynəlxalq ticarətin forma və metodları
18. Xarici ticarət siyasətinin əsas istiqamətləri (proteksionizm və liberalizm)
19. Qlobal ticarət və əsas trendlər
20. Beynəlxalq ticarət nəzəriyyələri
21. Dünya Ticarət Təşkilatı və onun qlobal iqtisadi sistemdə mövqeyi
22. Xarici investisiya və onun əsas növləri
23. Beynəlxalq marketinqin mühüm prinsipləri
24. Marketinq və vasitəçilərlə satışın formaları
25. Marketinqin beynəlxalq biznesdə rolu
26. Müəssisələrdə qlobal marketinq strategiyası
27. Dünya aqrar sektorunun inkişaf meylləri
28. Qlobal aqrobiznes və onun əsas həlqələri
29. Aqrar sektorun inkişaf problemləri və tənzimlənməsi
30. Dünya sənaye sektoru və onun inkişaf xüsusiyyətləri

31. Dünya iqtisadiyyatında sənayenin əhəmiyyəti
32. Dünya iqtisadiyyatının yanacaq-enerji kompleksi
33. Beynəlxalq turizm anlayışı
34. Beynəlxalq turizmin beynəlxalq hüquq sistemində tutduğu yer
35. Beynəlxalq turizm hüququnun özünəməxsus prinsipləri
36. Gömrük orqanlarının hüquq və vəzifələri.
37. Gömrük hüququ sistemi və mənbələri.
38. Gömrük hüququnun pozulmasına görə məsuliyyət.
39. Qlobal nəqliyyat sisteminin mahiyyəti və əsas dəhlizlər
40. Nəqliyyat sektorunun geosiyasi, geoiqtisadi və geostrateji tərəfləri
41. Dünya iqtisadi sistemində rabitənin rolu
42. İnformasiya kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf xüsusiyyətləri
43. Etibarlı tərəfdaşlarla əlaqələrin qurulması strategiyası
44. Firmaların işgüzar reputasiyası
45. Danışıklara hazırlıq işləri və prosesin aparılması qaydaları
46. İkitərəfli razılaşmalar və sazişlərin rəsmiləşdirilməsi prosedurları

"Beynəlxalq biznes" fənninin sillabusu Biznesin idarə edilməsi ixtisası üzrə təhsil proqramı, işçi proqramı və tədris planı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

(13 fevral 2026 cı il, 06 sayılı protokol).

Kafedra müdiri v.i.e:

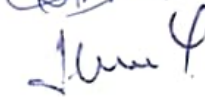
dos. G.Əliyeva

Mühazirə müəllimi:

b/ müəl. F.Axundov

Seminar müəllimi:

m.Ə.Əfəndiyev